

DOMOLJUB.

Slovenskemu ljudstvu v poduk in zabavo.

Ishaja kot priloga „SLOVENCU“ sveder vsak prvi in tretji četrtek meseca. Ako je ta dan praznik, iside „DOMOLJUB“ dan pozrej. Cena mu je 80 kr. za celo leto. — Spisi in dopisi naj se pošiljajo: uredništvu „DOMOLJUBA“, Ljubljana, v semeniških ulicah št. 2. Naročnina in inserati pa opravništvu „DOMOLJUBA“ Vodniškove ulice št. 2. — Naznanila se vsprejemajo in plačujejo po dogovoru.

Štev. 2.

V Ljubljani, 18. januarija 1894.

Letnik VII.

Občni zbor katol. polit. društva.

Dne 9. febr. vršil se je redni občni zbor katoliškega polit. društva v Ljubljani. Na zborovanje je prišlo nad 70 udov; s svojo pričujočnostjo počastil je zbor tudi blag. gosp. deželni glavar Oton Detela, izmed državnih in deželnih poslancev bili so na zboru gosp.: Klun, Pfeifer, Povše, Dragoš, Ogorelec, dr. Papež, Pakiž, Stegnar, in Žitnik.

Zborovanje je pričel društveni predsednik kanonik Klun ter v svojem nagovoru pojasnoval, kako so konservativni slovenski poslanci v državnem zboru ravnali se pri nastopu nove vlade; razložil je, zakaj da se niso precej in brez povoda novi vladi postavili po robu, marveč sklenili počakati toliko časa, da vidijo, ali ima vlada voljo Slovencev iti na roko ali ne. Kajti za Slovence ker jih je malo, ni vse eno, ali jim je vlada prijazna ali ne. Razven narodnih imamo Slovenci tudi mnogo gospodarskih potreb, za katere neobhodno potrebujemo podpore od države. Mnogo let se že govori in piše, da bo treba osušiti ljubljansko močvirje, podpore bomo potrebovali za napravo vodovodov v Suhi Krajini, na Notranjskem, na Belokranjskem, za uravnavo hudournikov po Gorenjskem in Vipavskem. Takih troškov dežela ne zmora sama, zato potrebuje pomoči od države. Glede šole želimo Slovenci latinske šole v Kranju, nekaj takih šol s slovenskim učnim jezikom v Celju in Gorici, ljudskih šol za Slovence v Trstu in Gorici. Ako Slovence nova vlada v tem oziru kaj pomaga, potem ni vzroka, da bi ji nasprotovali. Ako pa vidimo, da vlada za nas nima ne srca in ne rok, da bi nam kaj dala, tedaj pa bodo tudi državni poslanci vedeli, da take vlade ne morejo podpirati.

Navzoči člani so pritrdili tem pojasnilom in poslanec gosp. Stegnar je v njih imenu naznanil, da udje katol.

polit. društva odobravajo delovanje konserv. slovenskih državnih poslancev ter da jim izražajo svoje zaupanje.

Nato je poročal tajnik društva dr. V. Gregorič o društvenem delovanju l. 1893. V lepem in natančnem poročilu pojasnil je tajnik, kako je društvo v preteklem letu delovalo, spominjal se je vzlasti katoliškega shoda, ki se je vršil v Novem Mestu in katerega sad je novo katol. polit. društvo za Dolenjsko, ki se ima v kratkem ustanoviti. Omenil je, da je društvo odposlalo konservativnim državnim poslancem posebno pismo, v katerem je povedalo svoje misli o novi vladi in njenem razmerju do nas Slovencev. Končal je tajnik z željo, naj bi katol. polit. društvo s pomočjo blagih Slovencev prav krepko napredovalo ter s svojim delovanjem tudi kaj pripomoglo Slovencev v duševno in gmotno korist.

Blagajnik gosp. Ivan Peterca je poročal, da ima društvo premoženja okoli 800 glid. Ker pa se ni vplačana vsa letnina za l. 1893, prosi blagajnik ude, naj bi točno plačevali svoje doneske.

Pri volitvi so bili v odbor izvoljeni gg.: Anton Belec, dr. V. Gregorič, Andr. Kalan, Karol Klun, dr. Jan. Ev. Krek, dr. Fr. Papež, Iv. Peterca, Fr. Povše, Lud. Ravnikar, dr. Ivan Šustersič; namestnika: dr. J. Janežič, in Fr. Peterca. — Ti so pa izvolili za predsednika kanonika Klun-a, za podpredsednika Fr. Povše-ta in Lud. Ravnikarja, za tajnika dr. V. Gregoriča in za blagajnika Ivana Peterco.

Predsednik se po dovršenih volitvah zahvali udom, da so prišli na zbor, vsodbuja člane, naj marljivo delajo, da se društvo razširja med ljudstvom ter tom lepše izpolnuje svoje važne dolžnosti. Vsak naj na svojem mestu v ta namen porabi svoje moči in Bog bo blagoslovil naše skupno delo.

Cerkev in šola.

Samostan sv. Vincencija in njega okolica.

iz Amerike, m. dec.

Znano je, da je slovenski kmet ukazeljen in rado-veden. Neizmerno ga veseli, ako izve kaj novega, posebno pa še o Ameriki. Kako se zanima zanjo. In kaj bi se ne! Morda ima sam sorodnike tam, išče srečo, če ne pa vsaj rojake. Jaz sem se namenil spisati par vrstic in sicer o zavodu sv. Vincencija.

V Pensilvaniji, v deželi združenih severo-amerikanskih držav leži na jugu mesteca »Latrob« jeden najznamenitejših benediktinskih samostanov Sv. Vincencij imenovan. Samostan je še jako mlad in posebno Slovencev še popolnoma neznan. Še pred 50mi leti je pokrival gozd prostor, kjer se sedaj dviguje veliko samostansko poslopje. Sezidal ga je leta 1848 prečast. gosp. nadopat Bonifac Vimmer, rodom Nemeec. Iz prva ni bil njegov namen tukaj zidati, ampak dve uri hoda proti jugu, na mestu »Richberg« imenovanem. Ker se mu pa kraj ni zdel ugoden, postavil ga je na sedanje mesto. Res, izvrsten ukus je imel mož, kajti lepšega razgleda po okolici ne najdeš, kot je ta.

Samostan leži na malem 50—80 m visokem griču. Zidan je v podobi četverokotnika. V sredi sta dva dvora, katera loči mala cerkev. A leta 1892 so pričeli zidati na južni strani novo cerkev, ki bo mnogo večja. Imela bo dve stolpa. Dodelana bo, če pojde delo srečno izpod rok, l. 1898. Ker pomanjkuje tukaj dobrega zidalnega kamnja, zidano je razun podstave vse iz opeke. Na ogleh samostana pa krasijo poslopje šesteri stranski stolpi, tako da je cel samostan podoben mali trdnjavi. Poslopje se je jelo zidati najprej na severni strani in potem se je prizidovalo leto za letom dalje proti jugu. Ravno letos bo dovršeno poslopje »dijaška gimnazija«, kjer bodo dijaki odločeni za samostan in navadni gimnazijci ločeni imeli svojo učilnico; dosedaj so bili namreč obojni dijaki v enem poslopiju. Zraven pričete cerkve ali bolje med cerkvijo in samostanom postavili so letos novo poslopje, knjižnico, ker v samostanu nimajo dosti prostora za vse knjige. — Oglejmo si malo najbližjo samostansko okolico.

Ob boku hriba je velik sadni vrt za duhovne, kjer se lahko okrepcajo s svežim zrakom in igrajo. Nižje je velik hlev, v katerem se živi precejšnje število rogatega in konjskega plemena. Vsega skupaj je nad 200 glav. Prešičev tudi ne manjka. Njim je odločen poseben vrt. Na zapadni strani pa je opekarnica, katera dela sproti opeko za zidavo, dalje mlin na paro in pivovarna. To je na samostanskem hribu.

Ako pa obrneš pogled v daljavo, odpre se ti valovito gričevje, ki se kakor morsko valovje vzdiguje in znižuje. Svet se ni popolnoma obdelan, ampak precejšnji del tega kraja pokriva še hrastov les. Kamenito bi moralo biti srce opazovalca, ako bi se ne vzradovalo pri pogledu na nasproten mu griček, ko ugleda tu in tam malo a lično izdelano hišico evropskega izseljenca skrito v zelenje, izza katerega se vidi samo mala streha.

A še lepši pogled odpira se tujcu proti severu na mlado mestece Latrob. Kakor se govori, ni bilo pred 50 leti tukaj družega, kot mala bajta evropskega izseljenca. In sedaj, kedo bi se ne čudil, razširilo se je mesto tako, da ima že krog 5000 duš, ki so večina protestantje in zidje. Blagostanje prebivalcev pospešuje posebno glavna proga med Čikago in Novim Jorkom. Ni moči povedati, koliko samega premoega prevleče vlak po tej cesti! Vsa Pensilvanija je namreč tako bogata na premogu, da kopaš lahko, kjer ti drago, povsodi zadeneš na premog. Dobre pol ure hoda proti jugu stoji samostan usmiljenih sester. Tako smo si površno ogledali okolico, katera je res krasna; a še krasnejša bi bila, ko bi vsaj tu ali tam krasila hribček bela cerkvica, kakor n. pr. na Slovenskem.

Kdo bi se sedaj ustavljal redovnikom, ki te z vso prijaznostjo vabijo v notranjost poslopja, da si ga tudi od znotraj ogledaš. Malo ne, da se nisem zgubil, ko sem prvič hodil po dolgih mostovžih. Res je to poslopje veliko. Dosedaj nisi mislil, da je to poslopje tako obširno, a ko prideš pod streho ni ne konca in kraja dolgih hodnikov in stopnic. Na južni strani so večinoma zunanji bogoslovci in dijaki višjih sol, katerih je pa zelo malo. Dalje pridejo dijaška stanovanja, obednice in učilnice. Na spodnji strani je velika kuhinja za dijake in seminariste. To je južna in del severne strani. Na vzhodni so pa duhovni in bratje. Prišli smo do cerkve. Hiša božja je majhna in ima šest altarjev. V ozadju na zapadni strani cerkve imajo pa dijaki posebej svojo kapelo, kamor hodijo k vsakdanji maši. Na severno stran se pričenjajo dijaške spalnice, zraven njih tudi one šolastikov. Šolastiki so dijaki, kateri so se namenili postati benediktinci. Popolnoma na severni strani so šolastiki v zgornjem nadstropji; v drugem pa je hišna kapela, kjer molijo duhovni opoldan in zvečer svoje molitve in kjer imajo zjutraj šolastiki mašo. Pod tem je refektorij ali obednica, ki sestoji iz treh dvoran, kojih večja je za duhovne, office, bogoslovce in brate, manjša za šolastike in delavce. Še le pod tem je kuhinja. Toliko o prostorih. Kar se tiče ved, ima samostan veliko knjižnico, okoli 30.000 zvezkov obsegajočo. Sedaj so postavljene omare po mostovžih, dokler se ni dodelano knjižnično poslopje. Tudi fizika se goji, posebno pa zivalstvo. Hroščev in metuljev od najmanjšega in najgršega pa do največjega in najlepšega je tu na tisoče. Tudi s kačami imajo veliko veselje. Še celo dve klopotachi ste tu, koji so dobili lani v bližnjem pogorji. Posebne zanimivosti je velikansko rogovje velikega jelena. Šole so tukaj najboljše v Amerikanskih samostanih in obstoje iz 5 latinskih razredov. Razun teh so tudi še nekatere šole za zunanje dijake. Za duhovne je tudi tukaj seminar in sicer ga mora vsakdo obiskovati pet let; dve leti filozofijo in tri leta teologijo. Tako ima bralec v malih potezah narisane vse Sv. Vincenski samostan. — Pozdravlja Vas iz daljne Amerike Vas

Šolar.

Listek.

Dva junaka.

I.

Napočilo je krasno jutro v gozdu. Iz kočee ob robu gozda pa se je prikazala mršava postava gobovega, ki je zapustil svoje ležišče, da vživa jutranji zrak.

Obličje gobovega je blede, otožen smeh igra mu krog ustnic. Dasi mu ud za udom gnije, vendar je tudi govovi bolnik človek in ima tudi svoje veselje, dasi so ga ljudje zapustili in odločili iz človeške družbe.

Veseli se na pol mrtvi mož božje narave, katere mu ljubi Bog ni odtegnil in katero je stvaril tudi za trpečega. Pogled njegov upre se na divjo vrtnico, rastočo v gosti senci ob potoku. Pri tem pa misli na svojo lastno lepoto, ki je ravno tako hitro zginila, kakor morda tudi ta vrtnica že jutri zvene.

Pazljivo posluša petje krilatih pevcev v gozdu. Kako so veseli, kako glasni, kako zdravi! Pa njegovo srce ne pozna zavidnosti, dasi nima zdravja ne ognjišča, dasi je trdo njegovo ležišče, katerega mu nobena ljubeča roka ne rahlja.

Ranjene ustnice se gibljejo, govovi moli jutranjo molitev in pri tem spusti debelo gorjačo iz rok. Dobro mu denejo solnčni žarki in zadovoljno položi bolne ude po mehki travi, naslonivši se na bukov hlod.

Nobena ura mu ne naznanja dneva in dolgo, dolgo sloni govovi, zroč pred-se, veseleč se lepe narave.

Hipoma pa vzbudi glasno klicanje in smejanje gobovega. Zdi se mu, da sanja podobe davnih dnij; ko pa sliši surovi glas lovskega hlapca, spregleda.

«Kneginja, varujte se, tu je eden gobovih», pravi mlad oproda. In drzno obrne se k gobovemu, ki se je nehoté zravnal po koncu, rekoč: »Poberi se, govovi, da bi ti . . . ! Kaj vendar počneš tu?»

Ni bilo dolgo od tega, kar je bil govovi še sam ponosen plemič; stari ponos vzbudil se je v njem in stisnil je pest, krčevito stiskajoč gorjačo in skoro grozeče dejal je oprodi: »Jaz sem tu doma. Dolžnost živih je, da pusté mrtve v miru.« Govoril je to s toliko samozavestjo, da je surovi oproda kar obstrmel.

«Nesramnež! ako bi se ne bal te prijeti . . . !» — »Mirujte, Landri«, slišal se je vmes zvonki glas mlade gospodičine. »Ubogi mož ima prav.«

Osupel pogledal je govovi ono, katera ga je bramila. Visoke in vitke postave, dragoceno z zlatom opravljena, s pajčolanom na glavi bila je gospodičina bolj podobna kakemu nadzemeljskemu bitju, kakor pa človeškemu. Nje velike oči pa so bile vprte v gobovega.

«Prav ima», dejala je zopet in se zravnila po koncu, »mi smo pridri v njegovo tiho bivališče. Sicer je pa to jake grdo, Landri, zmerjati neoboroženega človeka.«

Pri teh besedah pogledala je skoro zaničljivo po svojem spremstvu, ki je potem zaostalo, med tem ko je ona bliže stopila k gobovemu.

Jako lepo opravljen gospod pa se ji približa ter reče: »Milostna kneginja, ne veste li, da je nevarno v taki blizini . . .«

»Da, da, nevarno je blizu mene,« čuje se zdaj boječi glas gobovega. »Odpustite mi, spozabil sem se. Pa je že šest let, skoro celo večnost, odkar . . . ! Nikdo se tako brez strahu ni meni približal, kakor vi. In prvo človeško bitje, ki me gleda brez studa, ste Vi, tako lepi, tako dobri! Jaz sem mislil, da se nebеса . . . , pa jaz grem koj v svojo kočoo.«

Mlada kneginja je nepremično zrla blede obličje in solze so se ji pokazale na licu.

»Šest let«, ponavljala je počasi; »šest dolgih let samotnega trpljenja in bolesti! Ubogi mož! Le ostani, ne pojdi proč; če rad govoriš zopet z bitjem tebi enakim, zakaj naj bi bežala?»

»Zakaj? Saj se vam je povedalo, da je že moja blizina nevarna za vašo mladost, lepoto, zdravje, življenje?»

»Kar je samo nevarnost, tega se ne bojim. Jaz mislim, da nas Bog bolj varuje, nego vsa naša previdnost. — Povej mi le, ali je mogoče pomagati tebi in te ozdraveti? Le odgovori mi. Jaz imam moč in bogastvo in jaz bi je rada dala, da ti olajšam bolečine.«

Govovi skril je obraz z rokama in ječé je odgovoril: »Ne, nič ne morete storiti zame. Le to Vas prosim, pojdite proč! Poprej sem bil s seboj vendar zadovoljen . . . a zdaj? Prosim, ne govorite več, ne maram več slišati vašega glasu, da se mi potem ne bo več tožilo po ljudeh. Ali le še jedno besedo prosim. Naj vem ime tiste, ki je jokala jeden trenotek nad mojo revo!»

Solze so se zopet prikradle iz očí deklice in močile nje blede lici. Naglo se je sklonila k njemu in z mrljnim glasom dejala je: »Ime mi je Gizlena«. Potem se je pa naglo vspela na konja, ki so ji ga bili pripeljali in odjahala, ne meneča se za spremstvo.

Govovi pa se je zaprl v kočoo in premišljeval, kar se mu je danes prigodilo. Z boleščjo mislil je na to naglo dobrohotno prikazen. — »Vendar so še ljudje na svetu, ki vedó, da smo tudi govovi ljudje in da potrebujemo človeške tolažbe in pomoči!»

II.

Vojvodinja Gizlena je bila v svoji domači kapeli tudi zatopljena v misli. Premišljuje, kako je to, da kar je na svetu, družega ni poznala ko srečo in le zopet srečo. Stari vojvoda Gerhart Rusiljonski, njen stari oče in varuh, ne misli družega, kakor spolnovati njeno voljo. On sicer vlada v vojvodstvu, pa smehljaj drage mu vnučkinje mu je ljubsji ko vsa udanost podložnikov. Nedavno obljubil je njeno roko Ferdinandu, princu Aragonskemu. In kmalu se bo lesketala kraljeva krona na glavi njegove Gizlene.

Tako srečna je torej, pa vendar je danes nekaj otožna. Pa zakaj neki? Zato, ker je prvokrat v svojem življenju videla bedo in revščino in bolezen. — Misllala

je vedno le na gobovega, katerega je danes videla v gozdu! Zakaj pač ni ta ubožec že blizu groba, da bi mu ne bilo treba toliko trpeti! In ona mu je danes kalila njegov sladki mir. Skoraj čuti, da ji to vest očita.

Med tem pa stopi tudi vojvoda Gerhart v kapelico. Ni ga opazila Gizlena in šele ko ji na ramo položi roko, ozre se nagloma.

•Kaj ti je, draga, da si tako otožna?«, nagovori jo vojvoda. •Kaj se ti je pripetilo neljubega?«

•Nič hudega, oče«, odgovori Gizlena, •ampak to sem sedaj premisljevala, zakaj je poleg bogatinov tudi toliko revežev na svetu. Bi mi li mogel to razložiti?«

•Hu«, deje na to vojvoda, •to moraš pa že vprašati našega učnega kaplana, on ti bo povedal. Sicer pa jaz mislim, da so bogati zato na svetu, da podpirajo reveže.«

•Saj res«, reče vojvodinja. •Kako sladko mora biti pač to delo, uboge podpirati.«

•Draga, ti imaš dobro srce. Jutri ukažem, da pridejo revni starčki, potrebne vdove, uboge sirote in drugi reveži. Tebi pa dam mošnjo denarjev, da jih med nje razdeliš. Ali ti je všeč?«

•O da, da, dragi oče«, dejala je Gizlena z veselim glasom, tako da je vojvoda res zadovoljen odšel.

III.

Bilo je drugo jutro. Gizlena je ravnokar delila darove, obilne darove med uboge. Njeno ljubezen poplačal je marsikak hvaležen nasmehljaj ubozih in marsikako dobro željo izrekle so blede ustnice obdarovancev. Koliko grenkih solz je pač blaga vojvodinja obrisala ono jutro v očeh mater, ki so videle svoje otroke nasitene in obdarovane! Okusila je Gizlena, kako sladko je dobro dejanje, pa to veselje vendar ni bilo pri njej čisto. Kajti mislila je, naj li ostane jedna vrsta revežev brez tolažbe, le jedna bolečina brez leka?

Ne dolgo potem stala je pred svojim starim očetom in ga prosila, da bi smela na božjo pot k Materi božji tolažnici, katere milostna podoba je bila v oltarju bližnje opatijske cerkve.

Vojvoda je sicer ugovarjal, ker se je bal, da bi se ne izgubila v temnem gozdu. Ko mu je pa Gizlena povedala, da ne misli iti sama, ampak da vzame še kako spremljevalko seboj, dovolil je vojvoda.

Komaj je dohajala spremljevalka svojo kneginjo, ki je urnih nog hitela proti bližnjemu gozdu. Ko ste dospeli v mnogo obiskovano svetišče Marijino, poklekli ste obe pred milostno podobo in se zatopili v molitev.

Čez nekaj časa pa Gizlena vstane, veli svoji spremljevalki, naj jo počaka v cerkvi, sama pa hiti na prosto. Urno hiti po gozdni poti proti robu gozda in glej! Tam stoji znana ji kočica in pred njo se solnči -- gobovi bolnik, s katerim je bila zadnjič govorila. Na njegovem obrazu bere se tuga in Gizlena si skoraj ne upa ogorčiti ga. Kaj naj pač navede kot vzrok svojega obiska? Ojači se in stopi k njemu. Tedaj pa sliši mrmranje: »In vedno zopet te sanje, ki me zasledujejo! Ta blaga Gizlena!« — »Niso ne sanje,« reče Gizlena. »Hotela sem

te obiskati. Misel na tvojo zapuščenost, na tvoje bolečine, mi ne dá miru. Ali vidiš kedaj kacega človeka?«

•Včasih čujem lovske rogove, lajanje psov, peketanje konjskih kopit; med drevesi vidim lovce, ki zasledujejo ubozega jelena, potem pa je zopet vse tiho. Včasih pa tudi od daleč opazim kmete in drvarje, ki hité v mesto. Potem pa prinese tudi opat bližnje cerkve o bôžicu, Veliki noči in na Veliko Gospojnico sv. obhajilo. Moji dnevi veselja so redki, pa so lepi.«

Nekoliko časa molči Gizlena, potem pa reče: •Imaš li še mater?«

•Ko bi živel, gotovo me ne bi bila zapustila. Ali ne veste, da se materinska ljubezen ničesa ne ustraši?«

•Moja mati mi je umrla v zgodnji mladosti, njo mi pa nadomestuje zdaj stari oče ki me ravno tako ljubi, kakor najboljša mati. Ali ti je Bog dal bratov in sester?«

•Le dva brata sem imel, pa ta dva sta me zapustila v moji boleznici.«

•Nesramneža! Sestra gotovo kaj tacega ne bi bila storila. Ker pa ti nimaš sestre, naj ti bodem jaz sestra.«

Iznenaden pogledal je bolnik svojo dobrotnico, in sam sebi ni verjel, jeli je prav slisal, zato pravi Gizlena dalje:

•Povedala sem ti že, da sem silno bogata. Lahko bi ti dala zlata, pa to te ne more osrečiti. Zato ti pa hočem dati svoje srce. Pogosto te bodem obiskovala, in govorila bodeva o lepi preteklosti, katero si bil ti vzival. Govorila bodeva tudi o prihodnosti, ker Bog pusti do zadnjega dne v duši nesrečnikovi velik zaklad, upanje namreč. Ali ti je po volji tako?«

•Kaj bi mi ne bilo prav, ali to je nemogoče. Vi postanete kmalu kraljica in potem vas pa jaz gotovo nikdar več ne vidim in to bi bilo meni še hujše, ta spomin na pretekle lepe dni.«

•Jaz sicer zdaj grem, ker stari oče pričakuje me težko, pa povrnem se zopet, to ti obljubim. Povej mi pa vendar še tvoje ime.«

•Ko sem bil še med živimi in zdravimi, rekli so mi Roger«, odgovori gobovi.

•Z Bogom, torej Roger«, naglo reče kneginja in mu poda roko, katero Roger naglo poljubi. Hitrih nog oddalji se Gizlena.

IV.

Velika dvorana v gradu vojvoda Gerharta se je ravnokar spraznila. Le Gizlena ostala je s svojim starim očetom sama v sobi. Ko so se poizgubili glasovi po hodniku stopajočih mož, poklekne Gizlena pred starega očeta in nasloni zlatolaso glavico v naročje dobrega starčka.

•Draga hči, kako skrivnost mi hočeš razodeti?«

•Milostni gospod«, vpraša Gizlena bolj tiho, •ako bi se s princem Ferdinandom omožila, tedaj bi jaz ne mogla ostati pri vas.«

•Ne, ne«, reče zamolklo vojvoda, •nova dežela, nove razmere bi se ti odprle . . . Le jaz ostanem žalosten in v samotni v tem starem gradu. Pa ti, Gizlena, bodeš srečna, kajti princ te ljubi . . .«

Ona stresne z glavo in vpraša dalje: »Ko bi ga pa jaz ne ljubila, bi me li vi silili, vzeti ga za moža?«

»Tebe siliti? Misliš li Gizlena, da bi jaz to poskusil. Ako ti Ferdinand več ne dopada, damo mu besedo nazaj in mi smo prosti. Če bi moralo biti, dali bi mu tudi mest in dežel, da bi le tebe ne silili.«

»Vi ste dobri, predobri, oče. Kaj pa n. pr., ko bi jaz stopila v kak samostan? Bi mi li vi dovolili?«

»Da le najdeš v samostanu svojo srečo, gotovo bi ti ne branil«, reče vojvoda nekako žalostno.

»In ko bi hotela postati usmiljenka in bi sla v bolnišnico, da oskrbujem gobove, kakor je to storila grofinja sv. Elizabeta po smrti svojega moža. Bi mi vi tudi v to dovolili?«

Obličje starega vojvoda postalo je bolj belo nego sivi njegovi lasje in njegova brada.

»To bi se reklo posnemati vzgled velike svetnice«, reče na to Gerhart lahno in solze mu silijo v oči. »Jaz bi ti ne branil. Neizrečeno sem te ljubil, pa vedel sem, da te bom moral jedenkrat zgubiti. Naj bo v imenu Božjem. Vendar pa mi povej Gizlena, kaj nameravaš storiti?«

Mlada vojvodinja se je vzravnila kvišku in nekako svečano govorila je naslednje besede: »Milostni gospod! Hoteli ste me v zakon dati Ferdinandu, pa visoke gore bi naju ločile. Hoteli ste me pustiti tudi v samostan, kjer sestram ne ostane družega nego Bog. — Oče, s princem aragonskim se ne morem omožiti, ker ga ne ljubim. Tudi v samostan ne morem vstopiti, ker ne morem reči Bogu, da njega samega ljubim. Imam pa ljubezen v srcu, ki obsega največje nesrečneže med nesrečnimi. V trpečih sobratih v dim trpeče obličje svojega Izveličarja. Moje srce vleče me k nesrečnikom, ki nimajo ni očeta, ni matere, ne bratov, ne sester, ne družine, ne domovine, ki so obsojeni v počasno smrt. Ti nesrečniki so gobovi. Jaz vem, dragi oče, da vi svoje vitežke besede, katere ste mi dali, ne boste oporekli, in zato vas prosim, da bi mi dali denar, katerega ste mi hoteli dati kot doto, dajte mi zeleni gozd pri opatiji Marije Tolažnice, potem bom sezidala tam bolnišnico in jo odprla za uboge gobove, katerim hočem potem biti mati, sestra in vse. Gotovo bom dobila tudi pobožnih sester, ki bodo radovoljno z menoj opravljale delo krščanskega usmiljenja.«

Ko je Gizlena prenehala, stal je vojvoda Gerhart kakor potrt in ni se mogel odločiti. Nemirno suče se njegovo oko in pri tem zagleda na nasprotni steni križ iz oljkinega lesa, ki ga je prinesel seboj iz svete dežele. Spomin onih dnij, ko je na klic: Bog hoče! vzel križ in se podal na križarsko vojno, zapustivši doma ženo, otroke in drugo rodovino. Zdelo se mu je, kakor da sliši zopet klic: Bog hoče in sicer iz ust Gizleninih.

Stari vojvoda skloni se k vnukinji, ki je zopet klečala pred njim, poljubi jo na čelo, vzdigne jo in reče: »Stori Gizlena, kar si sklenila.«

Kakor ljubeči angelj biva Gizlena pri svojih gobovih kateri so skoro pozabili svoje bolečine. Kajti nje pogled se umiri bolno srce marsikaterega gobovega, njene mile

besede pa hladé hudo bolezen kakor olje. Vedno je med njimi, ali v velikih svetlih dvoranah, kjer leže gobovi na mehkih posteljah ali pa v senci visocih dreves, kjer se ubogi ljudje sprehajajo in veselé gorkega solnca.

Njen poseben ljubljenec pa je Roger, gotovo zato, ker je Gizlena najprej pri njem videla strašne rane. Ona sama ga vodi na vrt, ona sama postilja mu postelj, ona sama mu daje jedi. Roger pa časti svojo dobrotnico kakor svetnico in njegovo oko jo vedno spremlja. — Zal, da je oko kmalu ugasnilo, kajti bolezen prišla je do srca in dokončala je Rogerju neizmerno trpljenje. Gizlena zrahljala mu je tudi mrtvaško posteljo ter ga v solzah in molitvi spremila do groba. Tam pa je vsadila križ na novi grob, v znamenje, da tukaj počiva junak, ki je s Križanim trpel mnogo na svetu, a se sedaj z Vstalim raduje mnogo v nebesih. Potem pa je Gizlena junakinja hitela zopet nazaj v svoje veselje, med svoje bolnike! — Blagor ji! Kako lahka jej bo smrt tako bogati v dobrih delih!

Tako je Gizlena iz ljubezni do gobovih v nemar pustila kraljevo krono, vse veselje sveta in je vse svoje življenje posvetila krščanskemu usmiljenju. Pač veliko junaštvo!

Podobe iz življenja.

(Dalje.)

2. Rožni venec ga je rešil.

Znano vam je, da se je l. 1848. po Italiji jel širiti upor proti Avstriji. Vrhovni vojaški poveljnik v Lombardiji, slavni general Radecki, vedel je dobro, da se bližajo važni dogodki. Nabral je tedaj sedemdeset tisoč vojakov iz raznih dežel mogočne Avstrije ter se pripravljal na hudo vojsko z vročokrvnimi Italijani. In ni se zmotil stari in izkušeni general, kajti že 18. marca istega leta bruhtnil je upor v Milanu. Radecki se je tedaj moral umakniti s svojimi četami iz upornega mesta, a čuvši, da je ustaja splošna po vsej Italiji, pomaknil se je do mesta Verone ter ondi pričakoval sovražnika.

»Bilo je dan pred bitko pri Sv. Luciji«, tako mi je jel pripovedovati nekega dne star doslužen vojak. »Naš oddelek je bil po mnogih praskah poslan v tabor, naj utrdi obkope. Toda predrzni in premeteni Sardinci so nas pri tem delu ovirali na vse mogoče načine. Kajti mož za možem so se plazili do tabora ter izza gostega grmovja opazovali na vse naše kretanje. Kakor hitro se je pa kdo izmed našincev nevedoma približal za streljaj, zvrnil se je takoj od smrtonosne sardinske krogle zadet na tla. A kadarkoli smo jih šli potem zasledovat, izginili so nam kot kafra, ne sledu ne tiru ni bilo za njimi.«

Naš poveljnik sklenil je konec storiti temu vednemu zavratnemu napadanju Sardincev; odbral je torej nekoliko množ in med temi sem bil tudi jaz. Tem je zaukazal, da neke določene daljave se priplaziti ter paziti na vsak sovražnikov migljaj, vendar tako, da njih samih ne ovoha sovražnik. Streljati dovolil nam je le tedaj, ako smo si v svesti, da cilja ne zgrešimo. Kar najstrožje pa nam je prepovedal stati, kaditi ali kak šum delati.

je vedno le na gobovega, katerega je danes videla v gozdu! Zakaj pač ni ta ubožec že blizu groba, da bi mu ne bilo treba toliko trpeti! In ona mu je danes kalila njegov sladki mir. Skoraj čuti, da ji to vest očita.

Med tem pa stopi tudi vojvoda Gerhart v kapelico. Ni ga opazila Gizlena in šele ko ji na ramo položi roko, ozre se nagloma.

»Kaj ti je, draga, da si tako otožna?«, nagovori jo vojvoda. »Kaj se ti je pripetilo neljubega?«

»Nič hudega, oče«, odgovori Gizlena, »ampak to sem sedaj premisljevala, zakaj je poleg bogatinov tudi toliko revežev na svetu. Bi mi li mogel to razložiti?«

»Hu«, deje na to vojvoda, »to moraš pa že vprašati našega učnega kaplana, on ti bo povedal. Sicer pa jaz mislim, da so bogati zato na svetu, da podpirajo reveže.«

»Saj res«, reče vojvodinja. »Kako sladko mora biti pač to delo, uboge podpirati.«

»Draga, ti imaš dobro srce. Jutri ukažem, da pridejo revni starčki, potrebne vdove, uboge sirote in drugi reveži. Tebi pa dam mošnjo denarjev, da jih med nje razdeliš. Ali ti je všeč?«

»O da, da, dragi oče«, dejala je Gizlena z veselim glasom, tako da je vojvoda res zadovoljen odšel.

III.

Bilo je drugo jutro. Gizlena je ravnokar delila darove, obilne darove med uboge. Njeno ljubezen poplačal je marsikak hvaležen nasmehljaj ubozih in marsikako dobro željo izrekle so blede ustnice obdarovancev. Koliko grenkih solz je pač blaga vojvodinja obrisala ono jutro v očeh mater, ki so videle svoje otroke nasitene in obdarovane! Okusila je Gizlena, kako sladko je dobro dejanje, pa to veselje vendar ni bilo pri njej čisto. Kajti mislila je, naj li ostane je dna vrsta revežev brez tolažbe, le je dna bolečina brez leka?

Ne dolgo potem stala je pred svojim starim očetom in ga prosila, da bi smela na božjo pot k Materi božji tolažnici, katere milostna podoba je bila v oltarju bližnje opatijske cerkve.

Vojvoda je sicer ugovarjal, ker se je bal, da bi se ne izgubila v temnem gozdu. Ko mu je pa Gizlena povedala, da ne misli iti sama, ampak da vzame še kako spremljevalko seboj, dovolil je vojvoda.

Komaj je dohajala spremljevalka svojo kneginjo, ki je urnih nog hitela proti bližnjemu gozdu. Ko ste dospeli v mnogo obiskovano svetišče Marijino, pokleknila ste obe pred milostno podobo in se zatopili v molitev.

Čez nekaj časa pa Gizlena vstane, veli svoji spremljevalki, naj jo počaka v cerkvi, sama pa hiti na prosto. Urno hiti po gozdni poti proti robu gozda in glej! Tam stoji znana ji koča in pred njo se solnči -- govori bolnik, s katerim je bila zadnjič govorila. Na njegovem obrazu bere se tuga in Gizlena si skoraj ne upa odgovoriti ga. Kaj naj pač navede kot vzrok svojega obiska? Ojači se in stopi k njemu. Tedaj pa sliši mrmranje: »In vedno zopet te sanje, ki me zasledujejo! Ta blaga Gizlena!« — »Niso ne sanje,« reče Gizlena. »Hotela sem

te obiskati. Misel na tvojo zapuščenost, na tvoje bolečine, mi ne dá miru. Ali vidiš kedaj kacega človeka?«

»Včasih čujem lovske rogove, lajanje psov, peketanje konjskih kopit; med drevesi vidim lovce, ki zasledujejo ubozega jelena, potem pa je zopet vse tiho. Včasih pa tudi od daleč opazim kmete in drvarje, ki hité v mesto. Potem pa prinese tudi opat bližnje cerkve o bóžiču, Veliki noči in na Veliko Gospojnico sv. obhajilo. Moji dnevi veselja so redki, pa so lepi.«

Nekoliko časa molči Gizlena, potem pa reče: »Imaš li še mater?«

»Ko bi živela, gotovo me ne bi bila zapustila. Ali ne veste, da se materinska ljubezen ničesa ne ustraši?«

»Moja mati mi je umrla v zgodnji mladosti, njo mi pa nadomestuje zdaj stari oče ki me ravno tako ljubi, kakor najboljša mati. Ali ti je Bog dal bratov in sester?«

»Le dva brata sem imel, pa ta dva sta me zapustila v moji bolezni.«

»Nesramneza! Sestra gotovo kaj tacega ne bi bila storila. Ker pa ti nimaš sestre, naj ti bodem jaz sestra.«

Iznenaden pogledal je bolnik svojo dobrotnico, in sam sebi ni verjel, jeli je prav slišal, zato pravi Gizlena dalje:

»Povedala sem ti že, da sem silno bogata. Lahko bi ti dala zlata, pa to te ne more osrečiti. Zato ti pa hočem dati svoje srce. Pogosto te bodem obiskovala, in govorila bodeva o lepi preteklosti, katero si bil ti vzival. Govorila bodeva tudi o prihodnosti, ker Bog pusti do zadnjega dne v duši nesrečnikovi velik zaklad, upanje namreč. Ali ti je po volji tako?«

»Kaj bi mi ne bilo prav, ali to je nemogoče. Vi postanete kmalu kraljica in potem vas pa jaz gotovo nikdar več ne vidim in to bi bilo meni še hujše, ta spomin na pretekle lepe dni.«

»Jaz sicer zdaj grem, ker stari oče pričakuje me težko, pa povrnem se zopet, to ti obljubim. Povej mi pa vendar še tvoje ime.«

»Ko sem bil še med živimi in zdravimi, rekli so mi Roger«, odgovori govovi.

»Z Bogom, torej Roger«, naglo reče kneginja in mu poda roko, katero Roger naglo poljubi. Hitrih nog oddalji se Gizlena.

IV.

Velika dvorana v gradu vojvoda Gerharta se je ravnokar spraznila. Le Gizlena ostala je s svojim starim očetom sama v sobi. Ko so se poizgubili glasovi po hodniku stopajočih mož, poklekne Gizlena pred starega očeta in nasloni zlatolaso glavico v naročje dobrega starčka.

»Draga hči, kako skrivnost mi hočeš razodeti?«

»Milostni gospod«, vpraša Gizlena bolj tiho, »ako bi se s princem Ferdinandom omožila, tedaj bi jaz ne mogla ostati pri vas.«

»Ne, ne«, reče zamolklo vojvoda, »nova dežela, nove razmere bi se ti odprle . . . Le jaz ostanem žalosten in v samoti v tem starem gradu. Pa ti, Gizlena, bodeš srečna, kajti princ te ljubi . . .«

Ona stresne z glavo in vpraša dalje: »Ko bi ga pa jaz ne ljubila, bi me li vi silili, vzeti ga za moža?«

»Tebe siliti? Misliš li Gizlena, da bi jaz to poskusil. Ako ti Ferdinand več ne dopada, damo mu besedo nazaj in mi smo prosti. Če bi moralo biti, dali bi mu tudi mest in dežel, da bi le tebe ne silili.«

»Vi ste dobri, predobri, oče. Kaj pa n. pr., ko bi jaz stopila v kak samostan? Bi mi li vi dovolili?«

»Da le najdeš v samostanu svojo srečo, gotovo bi ti ne branil«, reče vojvoda nekako žalostno.

»In ko bi hotela postati usmiljenka in bi šla v bolnišnico, da oskrbujem gobove, kakor je to storila grofinja sv. Elizabeta po smrti svojega moža. Bi mi vi tudi v to dovolili?«

Obličje starega vojvoda postalo je bolj belo nego sivi njegovi lasje in njegova brada.

»To bi se reklo posnemati vzgled velike svetnice«, reče na to Gerhart lahno in solze mu silijo v oči. »Jaz bi ti ne branil. Neizrečeno sem te ljubil, pa vedel sem, da te bom moral jedenkrat zgubiti. Naj bo v imenu Božjem. Vendar pa mi povej Gizlena, kaj nameravaš storiti?«

Mlada vojvodinja se je vzravnila kvišku in nekako svečano govorila je naslednje besede: »Milostni gospod! Hoteli ste me v zakon dati Ferdinandu, pa visoke gore bi naju ločile. Hoteli ste me pustiti tudi v samostan, kjer sestram ne ostane družega nego Bog. — Oče, s princem aragonskim se ne morem omožiti, ker ga ne ljubim. Tudi v samostan ne morem vstopiti, ker ne morem reči Bogu, da njega samega ljubim. Imam pa ljubezen v srcu, ki obsega največje nesrečneže med nesrečnimi. V trpečih sobratih vdim trpeče obličje svojega Izveličarja. Moje srce vleče me k nesrečnikom, ki nimajo ni očeta, ni matere, ne bratov, ne sester, ne družine, ne domovine, ki so obsojeni v počasno smrt. Ti nesrečniki so gobovi. Jaz vem, dragi oče, da vi svoje vitežke besede, katere ste mi dali, ne boste oporekli, in zato vas prosim, da bi mi dali denar, katerega ste mi hoteli dati kot doto, dajte mi zeleni gozd pri opatiji Marije Tolažnice, potem bom sezidala tam bolnišnico in jo odprla za uboge gobove, katerim hočem potem biti mati, sestra in vse. Gotovo bom dobila tudi pobožnih sester, ki bodo radovoljno z menoj opravljale delo krščanskega usmiljenja.«

Ko je Gizlena prenehala, stal je vojvoda Gerhart kakor potr in ni se mogel odločiti. Nemirno suče se njegovo oko in pri tem zagleda na nasprotni steni križ iz oljkinega lesa, ki ga je prinesel seboj iz svete dežele. Spomin onih dnij, ko je na klic: Bog hoče! vzela križ in se podal na križarsko vojno, zapustivši doma ženo, otroke in drugo rodovino. Zdelo se mu je, kakor da sliši zopet klic: Bog hoče in sicer iz ust Gizleninih.

Stari vojvoda skloni se k vnukinji, ki je zopet klečala pred njim, poljubi jo na čelo, vzdigne jo in reče: »Stori Gizlena, kar si sklenila.«

Kakor ljubeči angelj biva Gizlena pri svojih gobovih kateri so skoro pozabili svoje bolečine. Kajti nje pogled se umiri bolno srce marsikaterega gobovega, njene mile

besede pa hladé hudo bolezen kakor olje. Vedno je med njimi, ali v velikih svetlih dvoranah, kjer ležé gobovi na mehkih posteljah ali pa v senci visocih dreves, kjer se ubogi ljudje sprehajajo in veselé gorkega solnca.

Njen poseben ljubljenc pa je Roger, gotovo zato, ker je Gizlena najprej pri njem videla strašne rane. Ona sama ga vodi na vrt, ona sama postilja mu postelj, ona sama mu daje jedi. Roger pa časti svojo dobrotnico kakor svetnico in njegovo oko jo vedno spremlja. — Zal, da je oko kmalu ugasnilo, kajti bolezen prišla je do srca in dokončala je Rogerju neizmerno trpljenje. Gizlena zrahljala mu je tudi mrtvaško posteljo ter ga v solzah in molitvi spremila do groba. Tam pa je vsadila križ na novi grob, v znamenje, da tukaj počiva junak, ki je s Križanim trpel mnogo na svetu, a se sedaj z Vstalim raduje mnogo v nebesih. Potem pa je Gizlena junakinja hitela zopet nazaj v svoje veselje, med svoje bolnike! — Blagor ji! Kako lahka jej bo smrt tako bogati v dobrih delih!

Tako je Gizlena iz ljubezni do gobovih v nemar pustila kraljevo krono, vse veselje sveta in je vse svoje življenje posvetila krščanskemu usmiljenju. Pač veliko junastvo!

Podobe iz življenja.

(Dalje.)

2. Rožni venec ga je rešil.

Znano vam je, da se je l. 1848. po Italiji jel širiti upor proti Avstriji. Vrhovni vojaški poveljnik v Lombardiji, slavní general Radecki, vedel je dobro, da se bližajo važni dogodki. Nabral je tedaj sedemdeset tisoč vojakov iz raznih dežel mogočne Avstrije ter se pripravljaj na hudo vojsko z vročekrvnimi Italijani. In ni se zmotil stari in izkušeni general, kajti že 18. marca istega leta bruhtil je upor v Milanu. Radecki se je tedaj moral umakniti s svojimi četami iz upornega mesta, a čuvši, da je ustaja splošna po vsej Italiji, pomaknil se je do mesta Verone ter ondi pričakoval sovražnika.

»Bilo je dan pred bitko pri Sv. Luciji«, tako mi je jel pripovedovati nekega dne star doslužen vojak. »Naš oddelek je bil po mnogih praskah poslan v tabor, naj utrdi obkope. Toda predrzni in premeteni Sardinici so nas pri tem delu ovirali na vse mogoče načine. Kajti mož za možem so se plazili do tabora ter izza gostega grmovja opazovali na vse naše kretanje. Kakor hitro se je pa kdo izmed našincev nevedoma približal za streljaj, zvrnil se je takoj od smrtonosne sardinske krogle zadet na tla. A kadarkoli smo jih šli potem zasledovat, izginili so nam kot kafa, ne sledu ne tiru ni bilo za njimi.«

Naš poveljnik sklenil je konec storiti temu vednemu zavratnemu napadanju Sardincev; odbral je torej nekoliko množ in med temi sem bil tudi jaz. Tem je zaukazal, do neke določene daljave se priplaziti ter paziti na vsak sovražnikov migljaj, vendar tako, da njih samih ne ovoha sovražnik. Streljati dovolil nam je le tedaj, ako smo si v svesti, da cilja ne zgrešimo. Kar najstrožje pa nam je prepovedal stati, kaditi ali kak šum delati.

Drugo jutro na vse zgodaj odpravili smo se po svojem poslu vsak na drugo stran. Jaz se priplazim do nekega potoka; zaradi prevelike suše je bilo le malo vode v strugi. Splazim se tedaj vanjo in po njej tiho tapim dalje. Bilo je to jako mučno delo: moral sem se plaziti po vseh štirih s težko puško in brešnom na plečih. Za pasom imel sem vtaknjen nabit samokres in daljnovid, katerega mi je v ta namen posodil moj poročnik. Kositerna čutarica napolnjena z žganjem in skorjica trdega komisa v žepu spolnjevala sta mojo zalogo živčevja.

Tako se priplazim do nekega košatega drevesa. Velikastno se je vzdigalo izza pritlikavega grmovja in prav dobro sem od tod videl po vsej ravnini, tudi sovražnika sem zagledal. Z bajonetom si izkopljem zase dovolj prostorno jamo, a nad njo naredim nekako streho iz dračja, protja in suhega listja. Skozi luknje sem opazoval na vse strani, ne da bi me mogel kdo opaziti.

Za četrť ure se vzdignem izza svojega skrivališča ter se plazim dalje po strugi: naveličal sem se tako na kupu čepeti. Kakih petdeset korakov pred seboj zagledam ozko stezo; vodila je po precej opustošenem polju.

Velikanske grude prsti, globoko v zemljo zarezane brazde in podrtine dveh pogorelih hiš dajale so polju jako žalostno in pusto lice. Po nesreči pa je pot vodila v stran proti potoku, kjer sem se plazil jaz. Radi tega bi ne bilo nič čudnega, ako bi me v trenutku podrla kaka sovražna kroglija na tla, da ne bi se več pobral. Da bi se otresel te misli, obrnil sem svojo pozornost na marljivo mravljo, ki je nedaleč od mene vlekla z veliko težavo breme, večje nego je ona sama; čudil sem se malemu hrošču, ki je na lubju drevesa razprostiral svoja krila, hotelč popeti se v sinji zrak in popravil sem tu pa tam v svojem obližju kako cvetko, katero je deroča voda potoka pretila seboj vzeti.

Topovi so že zamolklo pokali pri sv. Luciji, tudi pokanje pušek je čulo moje uho in granate so se razsipavale na vseh straneh okoli mene; toda vse to ni moglo odvrniti mojih mislij na te malenkostne stvarice.

A med tem nisem pozabil na svojo nalogo, kajti pazil sem vestno na vse strani. Pretekla je ura, pretekli sta dve, ne da bi se mi kaj izvanrednega pripetilo. Minilo je zopet pol ure, kar se mi zazdi, da sem zagledal moško roko, katera je pa takoj izginila.

Prepričan sem bil, da je sovražnik že v moji bližini, vendar sežem po daljnovid za pas in sedaj sem razločno videl sovražnika tako blizu, da sem se kar vsled natornega nagiba sklonil nazaj. Oni me še ni videl. Sedel je na tleh, z levico si je podpiral glavo ter kopal s precej ostrim kosom lesa po zemlji. Kakega daljnogleda nisem videl pri njem. Bil je Sardinec; mlad, lep človek, golobrad, črne lase je imel na kratko pristrižene; obličje njegovo je kazalo poštenega človeka. Dasitudi ga je krila vojaška suknja, vendar je bilo spoznati takoj, da je sin kmetskih starišev. Zamišljen je bil, najbrže je mislil na svojce doma. Zares stožilo se mi je, ko sem pomislil, da mu moram poriniti smrtonosno kroglijo v srce.

Za nekaj časa položim daljnovid na tla, pokleknem na desno koleno, suamem puško s pleč, namerim ter

čakam, da se oni pokaže. Smrtonosno kroglijo hotel sem mu pognati ravno v srce, da bi ga tako brez vseh nadaljnih muk spravil na oni svet.

Nekoliko potem vzdigne Sardinec svojo glavo ter gleda s svojimi bistrimi očmi dolgo časa okoli, da bi kaj zapazil. Ko nič sumljivega ne zagleda, privleče usnjato mošnjico iz žepa, položi jo na kolena ter jo odveže. Iz nje privleče neko stvar, katere pa nisem mogel razločiti. Radoveden, kaj bi bilo, položim puško na koleno ter pogledam skozi daljnogled.

Sardinec držal je v desnici rožni venec pokleknil na obe kolena ter naredil pobožno sveti križ. Sedaj bi ga prav lahko ustrelil. Pograbil sem tedaj puško, da spolnim poveljnikov ukaz. Neka nevidna moč pa me zadrži, da ne sprožim. Videl sem ga s sklonjeno glavo in proti nebu obrnjenimi očmi. Njegove ustnice so se premikale: molil je, med tem, ko so njegovi prsti prebirali jagode na molku.

Kaj sem čutil v svojem srcu, ne dá se dopovedati. Kot kristijan zaslišal sem v sebi glas, ki mi je rekel: »Tvoj sobrat je, ne umôri ga!« in kri se mi je jela hitreje pretakati po žilah. Zdelo se mi je, da padajo blesteči žarki na njegovo glavo in da ga obdaje neka nebeška svetloba. Mislim sem si, da gledam neko vzvišeno prikazen pred seboj; roka mi omahne in puška mi pade na tla.

Ko je oni pobožno odmolivši izginil mi izpred očíj, zapustil sem tudi jaz svoje skrivališče ter jel zopet tiho tapiti nazaj proti taboru k svojcem. Kar mi prižvižgate dve krogliji mimo mojih ušes, hitro se obrnem, ali nikakor ne morem zapaziti, od kod sta prifrčali. Brezdvombeno je tudi meni molitev onega rešila življenje.

Ko sem stal po noči na straži, premišljal sem, sem li storil prav, da sem prizanesel sovražniku svoje domovine, in različne misli so mi rojile po glavi.

Da bi umiril ta notranji glas, sklenil sem domovino za to odškodovati. Trinajst dnij pozneje, 25. julija istega leta padel sem težko ranjen v ljuti bitki pri Kustoci. Prelil sem za domovino svojo kri, in menim, da sem jo dovolj odškodoval, tako je končal vojak svojo pripoved ter je še pristavil: »Za mojo izvanredno hrabrost podelili so mi to-le srebrno svetinjo!«

3. Bogokleten pijanec kaznovan.

Pretečeno leto je obrodilo po Notranjskem veliko češpelj in sliv. Tega ložjega daru je bilo po nekaterih krajih toliko, da ga ni bilo kam spraviti, in je tu in tam kar gnijl neporabljen. Seveda so skuhalo tudi veliko slivovca. Pametni ljudje ga prodajajo in dobé zanj lep denar, tudi ga pijejo za potrebo in zdravje. A ne manjka se tudi nespametnih pijancev, kateri si z njim kvarijo in ubijajo dušo in telo. Pijanca navadno ni sram ljudi in ne strah Boga; večkrat počenja neumnosti, pohujšuje ljudi in zaničuje samega Boga. Toda kazen božja je hudobiji za petami. Priča temu je sledeča žalostna prigodba.

V neki vasi se je pred božičnimi prazniki zalival mlad človek z žganjem in prešerno jel zaničevati svete

in božje reči; oponašal je s kozarcem žganja mašnika, kakor da bi se obhajal. Pametni fantje so pijanca spravili iz krčme, peljali ga domu in položili na posteljo. A vstal je in zanetil si ogenj na ognjišču. Vlegel se je ali valed pijanosti padel na ognjišču na ogenj, vnela se je obleka na njem in hudo se je opeknel. S silo je raztrgal goreča oblačila raz sebe in pol nag pritekel k sosedu klicat na pomoč. Zdaj se v velikih bolečinah pokori in premišljuje, da boljša je zmeznost in treznost, kot požrešnost in pijanost, in da se z božjimi rečmi ni norčevati. Naj bo v svarilo drugim.

4 Lakomnost se sama kaznuje.

V mestu M. živel je vdova. Recimo ji Dolinka. Za prvim možem ni pretakala dosti solz, dasi ji je zapustil hišo v dve nadstropji in pa mnogo obleke. S to ni vedela storiti družega, ko v njo zopet vloviti kacega moža.

V bližnjem trgu K. pa je imel dimnikar Vodopivec svojo hišo, tri nadstropja visoko. Bil je ravno vdovec in si je iskal gospodinje. Na tega moža vrgla je Dolinka nekoč svoje oči in dopadel ji je. Še bolj pa ji je dopadla njegova hiša in mislila si je: če tega vzamem za moža imam potem celo dve hiši. Njen znanec, pek Mlinar, ki je bil Vodopivčev prijatelj, zvedel je za to ljubezen in šel si je v čast. Dolinko in Vodopivca spraviti v zakonski jarem. Zato je začel med obema posredovati in čez nekaj tednov vršila se je slovesna zaroka, h kateri je prišel dimnikar tako ličen in umit, kakor bi ga bil iz skatljice vzel.

Kmalu na to začele so se delati priprave za svatbo. Pek Mlinar storil je, kar je bilo v njegovi moči, Dolinka si je dala napraviti lepo obleko za poroko, a Vodopivec je nekje v dimniku staknil pljučnico in se je moral uleči. Med tem je bil že novi par oklican in po tretjem oklicu napravili so mestni godci svojemu nekdanjemu sodrugu Vodopivcu tudi počoknico. Toda temu ni hotelo biti boljše in zdravnik se je bal za življenje bolnikovo ter prepovedal poroko. Pač je bila Dolinka žalostna, pa ne toliko zaradi ženina, ampak ker bi utegnila zgubiti trinadstropno hišo. Prosila je zdravnika naj stori kar more. Zato je vprašala Mlinarja, ali bi se ženitna pogodba ne mogla koj narediti. Ta je pritrđil in notar napravil je pogodbo glasečo se, da po smrti jednega obe hiši dobi drugi. Pridodal je pa notar še opombo: »Ta pogodba dobi

svojo veljavo s cerkveno poroko imenovane dvojice Dolinke in Vodopivca.»

Dan poroko je napočil. Vse je bilo pripravljeno, dvorana za ples, jedi cele kupe, pijače pa polne sode. Toda zdravnik je dejal, da poroka v cerkvi ni mogoča, kajti bolniku je le še par ur odmerjenih. Vsa iz sebe pripravi slednjič Dolinka Vodopivca k temu, da se koj zdaj poročita. Posljejo torej po župnika, ki je ob bolniški in smrtni postelji Vodopivčevi poroči. Tako sta bila Dolinka in Vodopivec mož in žena. Koj nato podajo se nevesta in svatje k bogato obloženim mizam. Veselo so se tu gostili, jedli in pili, napivali nevesti, ženina so pa kar pozabili. Ravno so jedli purana, ko pride poročilo, da je Vodopivec umrl. Nevesta se je jokala, kakor bi se hotela utopiti v solzah. Mislila pa si je: Oh kako je to sitno, da morem delati te ceremonije. —

Drugo jutro, ko so zvonovi zvonili mrtčcu, obiskala je Dolinka novo trinadstropno hišo in ljudi, ki doslej niso najemnine plačali, je podila iz hiše. Ko je pa prišla domu, čakal jo je že pek Mlinar.

Mislila je, da jo hoče snubiti in že se je hotela sramožljivo braniti. Toda pek povzame besedo in pravi:

»Vi veste, Dolinka, da imam jaz rad, da je vse lepo v redu. In zato pridem tudi jaz že koj danes k Vam. — Vaš mož blagega spomina me je pred 21 leti prosil, naj mu posodim denarjev. Jaz sem ustregel rad njegovi želji in tekom let narastel je kapital z obrestmi vred na več ko 25.000 goldinarjev, katerih Vaš rajni mož ni poplačal. Jaz vem, da bote Vi spomin rajnega toliko častili, da poplačate njegove dolgove z lepa, sicer bi moral svoj denar iskati po drugem potu. Toda tega jaz ne bom storil. Glejte, Dolinka, te Vaši hiši ste obe med brati komaj 20.000 vredni. Toda jaz Vas nočem spraviti v nove sitnosti in sem prav zadovoljen, če mi prepustite Vaši hiši in jaz vam dam tole dolžno pismo.»

Tako je govoril in dolžno pismo bilo je tudi tu. Dolinka bi bila kmalu iz kože ušla, če bi bila mogla nazaj vanjo in celo skozi okno bi bila skočila, če bi se ne ubila. Vse njeno tarnanje ni nič pomagalo. Zdaj je bila v resnici žalostna, ni se ji bilo treba siliti. Toda sodišče je spoznalo, da je bil Vodopivec Mlinarju res toliko dolžan in ker se Dolinka ni vdala z lepa, izročila je gosposka Mlinarju obe hiši, lakomna Dolinka pa je ostala na cedilu ter rada ali nerada premišljevala, da prevelika lakomnost ni nič prida. —

Gospodarske in obrtnijske stvari.

Prestmovanje mlade živine. Mnogi posestniki oskrbujejo mlado živino silno slabo. Krmijo dobro vole in molzne krave; mlada goved dobi pa samo slamo, katera ima kaj malo redilnih snovij. Slamo je treba razrezati in zmešati s senom. Taka mešanica se pač že sme pokladati. Tudi kaj otrobi, nekoliko soli, repe itd. ne bode mladi živini škodovalo. Ravno pitati se

mlada živina ne sme; stradati pa tudi ne sme, sicer ne bode imel živinorejec nikoli veselja ž njo.

Dobro sredstvo proti porednemu ognju ali rudočici pri prešičih. Poroči ogenj je že marsikateremu kmetu naredil pri prešičih znatno škodo. Na stotine prešičev pogine radi te bolezni. Poroči ogenj se pokaže najrajši v svinjakih, v katerih zastaja nesnaga.

Kot sredstvo proti tej bolezni priporoča nek nemški kmetijski list karbolno kislino, ki se dobi v vsaki lekarni, pa tudi v boljših prodajalnicah. Kjer se pokaže pereči ogenj, naj se razbela n. pr. lopata, ali kaka druga železna plošča. Na razbeljeno železo se vlije v dobro zaprtem svinjaku za kake pol žlice karbolne kisline. Prešiči morajo ostati v svinjaku. Kmalu je svinjak poln duha karbolne kisline. Črez kake 2 uri se sme svinjak prezračiti. Kedar je bolezen v svinjaku, se sme tako kaditi na dan dvakrat. Dobro je tudi pri zdravih prešičih tako delati vsaj vsakih 14 dni, da se bolezen ne prikraše. Kdor ne more dobiti karbolne kisline, naj vzam karbolineja, ki se rabi za mazanje plotov, voz itd. Nek posestnik dela že 12 let tako in še nikoli ni bilo bolezn v njegovem svinjaku. Naj poskušajo tudi slovenski kmetje s tem priprostim in cenim sredstvom!

Sol. V zadnji števec »Domoljuba« je bilo brati, da bodo odslej zamogli dobivati živinorejci živinsko sol po znižani ceni namreč po 5 kr. jeden kilogram. Da so se živinorejci tolikanj potegovali za živinsko sol, je uzrok ta, da je sol za zdravje živine jako potrebna. Kakor je sol potrebna za človeka, prav tako za živino. Mi solimo jedila, da so okusnejša in da jih lažje prebavljamo; živini pa moramo soliti klajo, da jo želodec lažje prebavlja in da ostane živina krepka in zdrava.

Učeni možje so preiskali, da je v želodčnem soku, ki meči in kuha živež, tudi dosti soli v podobi solne kisline. Ako te manjka, pravimo, da želodec ne prebavlja ali da imamo pokvarjen želodec. Pokvarili bi si ga bili pa že mnogo prej, ako bi ne uživali osoljene hrane. Jednako se godi pri živini. Mnogokrat začne živina hirati, da sami ne vemo zakaj. Uzrok je največkrat pomanjkanje soli. Ako dobiva goved sol, pogostokrat lažje prebavi kaj slabo hrano. Sedaj, ko se ponuja prilika dobiti živinske soli po primerni ceni, naj se oglasi vsak živinorejec pri svojem županu za sol! Res, da bode treba šteti nekatere krajcarje, a živina bode bolj zdrava in krepka.

V mrzlih kletih je treba krompir po zimi dobro pokriti s slamo, da ne zmrzne. Ako je pa krompir že zmrznil, ga deni, predno se odtaja, v mrzlo vodo, kedar se pa v vodi odtaja, ga deni kuhati in krompirju se prav nič poznalo ne bode, da je zmrznil. Kar ga pa takoj pokuhati ne moreš, ga hrani na mrzlem kraju, da se odtajati ne more ter ga polagoma porabi, kakor je bilo povedano.

Is kranjske dežele so v prvih desetih mescih lanskega leta poslali več kakor 300.000 jajec v druge dežele. Na Angleškem morajo kupiti vsako leto več kot za 40 milijonov gold. jajec od drugih krajev.

Cena sena na Dunaji. Kvintal detelje 4 gl. 60 kr. do 5 gl. 50 kr., senočetnega sena 4 gl. 80 kr., otave 4 gl. 60 kr., slame 2 gl. 10 do 2 gl. 75 kr.

Is našega cesarstva so lansko leto do oktobra odpeljali čez 5 milijonov kvintalov ječmena. Vsega dru-

zega žita pa komaj za 1½ milijona kvintalov. Ječmen se toraj najlažje prodaja v tuje dežele.

Na Dunaji je imelo dne 8. januarja žito le-te cene: 1 hl. pšenice 7 gl. 50 kr., 1 hl. rži 5 gl. 80 kr., 1 hl. ječmena 7 gl. 60 kr., 1 hl. ovsa 7 gl. 15 kr.

Domači svetovalec.

1. Kdaj nam pride živinska sol? G. R. v T.: Živinska sol se začne del ti meseca februarja in potem zaporedoma v osmih obrokih po sklepu komisije z dne 29. decembra l. l. in jo bodo dobile občine v Suhi Krajini, Beli Krajini ter v Bohinju že tekom februarja toliko, kolikor je pride za eno leto. Potem sledé oni kraji, kateri so imeli letos slabo letino, tekom poletja pa do oktobra jo dobé po vrsti vsi drugi okraji. Ob enem je dotična komisija preskrbela, da se bodo razdelile slovenske podučne pole vsem občinam in tudi c. kr. finančni uradi dobé nalogo iti občinam na roko v tem oziru. Opozorjamo pa posebno, da tekom meseca januarija predloži vsaka občina ali županstvo prav gotovo izkaz in zahteva tisto množino soli, kolikor jo gre za dotično občino. Kateri župan zamudi obrok (do konca januarija) zgubi pravico do dobave soli za svojo občino.

2. Katera zavarovalnica je najboljša? Več gospodarjev po deželi.

Vse avstrijske zavarovalnice so od leta 1880 pod državno kontrolo, tedaj po zakonu zanesljive. Ptujih in ogrskih zavarovalnih družb načeloma ne moremo priporočati. Izberite si torej na vsak način avstrijsko domačo zavarovalnico. — Najbolje pa bo, ako bi dežela napravila deželno zavarovalnico, ker taka bi bila najcenejša in najbolj zanesljiva. — Predno se zavaruješ, vprašaj vselej pametnega človeka za pojasnilo, da te kak agent ne oslepari.

3. Kje se dobi posojilo pod ugodnimi pogoji? Gosp. Ant. Č. v T.

Pri vzajemnem podpornem društvu v Ljubljani, na Kongresnem trgu v nunskem poslopju se dobivajo posojila pod jako ugodnimi pogoji. — Obrnite se na imenovano društvo, ki Vam bo vse potrebno pojasnilo.

4. Kaj je vzrok, da krave ne molsejo po teletu? Gosp. A. na N.

Najboljše storite, če poprašate živinozdravnika, ker krava je gotovo bolna, sicer pa vam svetujemo, da krmite (stupate na rezanico) na dan po par kil ržene moke, katera ima blagodejni učinek na mlečnost.

5. Kako se opomore naravno slabotnemu vinu, da se ojači? Mnogim gg. na Dolenjskem in Notranjskem.

Takemu vinu se pomore, ako se pomeša z močnim (n. pr. italijanskim belim vinom), katero ima veliko moči (alkohola) v sebi.

Razne novice.

(Isterski slovanski poslanci — štrajkajo.) Kakor poročajo listi, zapustili so slovanski deželni poslanci v prvi seji zbornico, ko je zbor pozdravil vladni zastopnik Ellushegg, v drugi seji so pa vsi izostali. Časniki pojasnjujejo, da je temu postopanju dalo povod nezaupanje, katero imajo slovanski poslanci do vladnega zastopnika. Nam pa se poroča, da ni to poglavitni vzrok. Stvar, za katero se gre, je ta-le: V isterskem deželnem zboru je poslovni jezik izključljivo italijanski, dočim sta slovenski in hrvatski jezik v Istri tudi deželna jezika. Ako pa v zbornici stavijo slovanski poslanci predloge v slovanskem jeziku ali govore v materinem jeziku, deželni glavar prezira take predloge in govore, ki se zato tudi ne uvrsté v deželnozbornski zapisnik. — To so seveda krivične razmere, katere mora obsojati vsakdo, ki ima le količkaj čuta za pravicoljubje in to je tudi glavni vzrok, zakaj da se slovanski poslanci odtegujejo zbornici, v kateri niti deželni jeziki nimajo pravice.

(Umrli) je dné 5. t. m. v Hrasah pri Postojni posestnik in pri zadnji dopolnilni volitvi izvoljeni deželni poslanec g. Jurij Kraigher za legarjem. — Naj v miru počiva!

(C. kr. kmetijska družba v Ljubljani) poslala je letos zopet 2 mladeniča v sirarnico v Šmihel pri Bocnu na Tirolskem, in sicer jednega iz Rovt, Ign. Hladnika, ki je dovršil kmetijsko šolo na Grmu s prav dobrim vspehom in jednega mladeniča s Črnega vrha nad Idrijo.

(Vzajemno podporno društvo.) Z novim letom pričel je svoje delovanje drugi odsek pri »vzajemnem podpornem društvu« v Ljubljani. Oglasilo se je tudi v ta odsek že mnogo deležnikov. Ker so se pa nekateri oglasili že po novem letu in povprašujejo, ali jih bode društvo še vsprejelo, naznanjamo njim in drugim v odgovor, da se novi člani vsprejemajo tudi še po novem letu, in sicer toliko časa, dokler se po listih ne naznani, kedaj da se preneha z vsprejemanjem novih udov. Prijatelje vzajemnega podpornega društva na to opozarjamo ter jih prosimo, naj nabirajo člane društvu, ki je že sedaj mnogim zdatno pomagalo v potrebi ter druge napotilo, da si z majhnimi tedenskimi prihranili pridobó nekaj imetja za čas sile in starosti. — Omenjamo še, da je to društvo vzlasti primerno in ugodno za rokodelce in delavce, ki imajo tedenski zaslužek, od katerega si, ne da bi mnogo čutili, lahko prihranijo 50 kr. za vplavanje deleža pri društvu. Zahvaljujemo posebno vse one prijatelje društva, kateri v svojem kraju nabirajo člane ter društvu skupno in z manjšimi troški pošiljajo tedenske prispevke. V pojasnilo še dostavimo, da ni treba vsak teden posebej pošiljati, ker se to lahko stori vsak mesec ali vsako četrletje, seveda tako, da se ne zamudijo določeni tedenski obroki.

(Nov lovski zakon.) Kmalu se bodo posvetovali poslanci v deželnem zboru o novem lovskem zakonu. Od vseh stranij dežele so prihajale pogostne pritožbe

o sedanjem lovskem zakonu, ki je vgođen jedino lovcem, krivičen pa kmetom. Lovci skrbé jedino, da zaredé prav veliko divjačine, ki dela velikansko škodo pri drevescih in pri poljskih pridelkih. Škode pa lovci kmetu povrniti nočejo. S tožbo tudi zemljiščni posestnik nič doseči ne more, ker je lovski zakon tako zvito sestavljen, da se lovcu nikakor ne more priti do živega. Naj bi torej poslanci, kot zastopniki naroda oziraje se na številne pritožbe kmetskega ljudstva naredili tak lovski zakon, ki bode vgođen za kmeta! Saj so dolžni pred vsem gledati na varstvo in oškodbo zemljiških posestnikov, katerim se godi škoda po lovu in divjačini. Koristi kmetijstva so vendar veliko važnejši nego lova!

(Iz Žužembrega) se nam poroča: Dne 30. decembra m. l. zgorela je 14letna Franciška Lavrič z Reber, fare žužembreške. S svojim 10letnim bratom je šla grabit listje. Ker je bilo mrzlo, sta zakurila. Tu se vname deklici obleka in je naenkrat vsa v ognju. Ko brat ne more ognja pogasiti in vidi sestro vso v plamenu, teče domu po mater. A predno pride ta z drugimi ljudmi, ki so slišali klicanje na pomoč in videli dim, na mesto, bila je deklica že mrtva. Žalosten sklep leta! To je že drugi slučaj smrti v ognju v pol leta, ker avgusta meseca je na enak način na paši zgorela 9letna deklica iz Stavče vasi tudi iz žužembreške fare. Ker sem že pri nesrečah, naj omenim še eno, ki kaže, kako tudi pri igrači človek ni varen življenja. — Pretečeni advent je 17letni pastir na solčni rebri pod Toplo rebro pasel koze. Za kratek čas je valil sneg po strmem bregu. Nekaj časa mu gre vse po sreči. Ko pa zopet napravi veliko sneženo kolo, ki je bilo gotovo več stotov težko, stopi pred njega, hoteč ga zabrniti ali pa ustaviti. Ali njegove moči so preslabe. Sneg ga podere na tla in se zvali nanj s toliko silo, da je v par trenutkih izdihnil svojo dušo. Sicer je še nekoliko ječal in klical na pomoč, a ko so ljudje prišli do njega, bil je že mrtev. — Božični prazniki so bili primeroma prav gorki; na novega leta dan sem videl otroke boste letati po trati, ker bilo je posebno v zatišju prav pomladansko vreme. A drugi dan pa je potegnila burja, prinesla nam snega in napravila tak mrz, da vse škriplje.

(S Štajerskega.) Te dni je izšel imenik duhovščine lavantinske škofije za leto 1894. V njem beremo, da je bila škofija ustanovljena l. 1228. od Eberharda II., nadškofa v Solnogradu. Sedanji vladika, mil. gospod dr. Michael napotnik, so 54. škof. Vseh duhovnikov je 473; najstarejši so bili posvečeni l. 1831. Zlatomašnikov je 12, vseh župnij 219, cerkvâ in kapel 659 in prebivalcev 493.607. V celi škofiji je 8 moških in 13, bolje 14 ženskih (dč. ss. frančiškanke niso imenovane) samostanov. Naznanjene so tudi dekanije, v katerih bodo letos mil. knezoškof delili zakrament sv. birme, namreč v dekanijah: Braslovče, Celje, Maribor na levem Dravskem bregu in Šmarje. — V frančiškanski kapeli v Mariboru se bode obhajala od 22.—24. t. m. slovesna tridnevica

v čast P. Leopolda iz Gajik, novega blaženika iz frančiškanskega reda. Dne 25. t. m. pa se vrši kakor vsako leto slovesnost v čast Marije, Matere milosti; 25. januarija 1747. je bila namreč čudodelna Marijina podoba v cerkvi oo. mimoritov v Mariboru prvič izpostavljena v očitno češčjenje. Pri tej priložnosti omenjam, kar je že gotovo marsikomu bralcu »Domoljuba« znano, da sedaj stavijo oo. frančiškani Mariji, Materi milosti na čast novo cerkev iz milodarov pobožnih kristijanov. V ta namen se je ustanovila v frančiškanskem samostanu posebna družba za zidanje nove cerkve. Udje te družbe darujejo na leto vsaj 60 kr.; zato pa se vdeležujejo obilnih duhovnih dobrot, ker se vsak dan za društvenike služita dve sv. maši. Pristopajte verni častilci Marijini v obilnem številu tej družbi in pomagajte graditi veličastno hišo božjo v čast brezmadežne Kraljice! — V Gradcu, kjer imajo že dve gimnaziji, dobijo bržčas še tretjo; nam Slovencem pa še niti prepotrebnih slovenskih paralelek ne dovolijo! — Od meseca sušca do listopada sprejema se v deželni vinorejski šoli v Mariboru in na trsovnici v Borlu pri Ptujju po dvanajst viničarjev v poduk; delo, katero še opravljajo, se jim plačuje. — Žalostne so razmere pri sv. Petru blizu Radgone. Akoravno obiskujejo tamošnjo šolo samo slovenski otroci, vendar bojda dva učitelja, jeden pa celo gotovo ni zmožen slovenščine. — Dne 23. decembra je umrl v Pragi v bolnišnici g. Jožef Freuensteld, učitelj v Ljutomeru. Rajni je bil pesnik, nadarjen pisatelj mladinskih spisov in vzoren domoljub. — V Lokarjih pri Št. Juriju ob južni železnici se je žalostno ponesrečil na sv. večer 17letni mladenič Ant. Žvičaj. Ko je z železom nabijal samokres, se ta sproži in mu zažene železo s silno močjo v čelo. V groznih bolečinah je kmalu umrl. Mladina, bodi vendar previdna! — Č. g. Egidij Trček, rojen 16. septembra 1842. v Metliki, benediktinec in župnik pri sv. Juriju ob Pesnici je umrl dne 3. t. m. — Župnijo v Škalah je dobil vlč. g. Jožef Tombah, knezskoškofijski duhovni svetovalec, nadžupnik in dekan v Rogatecu; župnijo sv. Ruperta v Slov. goricah pa č. g. Ivan Pajtler, kapelan v Ljutomeru.

(Novice s Koroškega) Z novim letom je začel v Celovcu izhajati nov nemški katoliški dnevnik »Kärntner Zeitung« v novi škofovi tiskarni društva sv. Jožefa. — V celovške bolnišnice so poklicali protestantske diakonise (redovnice) iz Berolina. Katoliških redovnic se sramujejo ali pa bojé in celovski brezverci zato kličejo v deželo protestantke iz Berolina! Daleč smo prišli! — Zloglašni nemški »schulverein« razteza svoje tace vedno po slovenskih šolah. Zadnjič je pomolil slov. šoli v Globasnici nekaj svojih judeževih grošev! — Celovski dijaki so plesali zadnjič na korist »Südmarke.« Naplesali so 60 gl. S tem »drobižem« nas pa še ne bodo pozobali! — Nove postavbe (statute) dobi celovško mesto. — Misijon so imeli decembra meseca v Dobrlivasi, prej pa v Skočidolu. — Prvo slov. pevsko društvo na Kor. »Gorotan« v Šmihelu nad Pliberkom prospeva. — Dne 10. t. m. se je zbral tudi koroški deželni zbor, od katerega se pa nam koroškimi Slovencem ni ničesar na-

dejati, ker v njem vladajo brezobzirni nemški liberalci. Dne 12. je govoril g. Einspieler o spomeniku, katerega so vsled pritiska celovškega okrajnega glavarja postavili deželnemu predsedniku ob preloženih humberški cesti.

Loterijske srečke.

Dunaj, 13. januarija:	40.	44.	54.	51.	14.
Gradec, 13. januarija:	8	47.	84.	89.	9.
Lince, 5. januarija:	8.	44.	79.	55.	84.
Trst, 5. januarija:	34.	3.	35.	30	62.

Priloga stvika »DOMOLJUBA« izide dne 1. februarja 1894 zvečer.

Tržne cene v Ljubljani

dne 13. januarija.

	gl.	kr.		gl.	kr.
Pšoni-a m. st.	7	50	Speh povožen, kgr.	—	64
Reš,	6	—	Surovo maslo,	—	90
Jedmen,	6	—	Jajce, jedno	—	3
Oves,	6	70	Mleko, liter	—	10
Ajda,	8	—	Goveje meso, kgr.	—	64
Proso,	5	80	Teleče	—	56
Koruz,	5	40	Svinjsko	—	58
Krompir,	2	20	Kostrunovo	—	38
Leča, hktl	13	—	Pišance	—	60
Grab,	13	—	Golob	—	17
Pšol,	8	—	Seno, 100 kgr.	3	17
Maslo, kgr.	—	90	Slama,	—	2 87
Mast,	—	68	Drva trda, 4 kub. mtr	7	30
Speh svčl.	—	56	— mehka,	5	20

Podfosfornasto-kisli

apneno-železni sirup

prireja lekarničar Julij Herbabny na Dunaju.

Ta že 22 let z največjim uspehom rabljeni, od mnogih zdravnikov najbolj priznani in priporočani prani sirup raztaplja sluz, upokojuje kašelj, pomanjšuje pôt, daje slast do jedi, pospešuje prebaviljanje in redilnost, telo jači in krepi. Železo, ki je v sirupu v lahki si priljavajoči obliki, je jako koristno za narejanje krvi, raztopljive fosforno-apnene soli, ki so v njem, pa posebno pri slabotnih otrocih pospešujejo narejanje kostij. Cena steklenice Herbabnyjevega apneno-železnega sirupa je 1 gld. 25 kr., po pošti 20 kr. več za zavijanje. (Polovičnih steklenic ni.)

Svarilo! Svarimo pred ponaredbami, ki se pojavljajo pod enakimi ali podobnimi ime ni, a so vendar posvoji sestavi in svojem učinku popolnoma različne od našega originalnega 22 let obstoječega podfosfornasto kislega apneno-železnega sirupa. Zahteva naj

te sorej vselej izrečno Herbabny-jev apneno-železni sirup. Pazí naj se tudi na to, da je zraven stoječa oblastveno protokolirana varstvena znamka na vsaki steklenici in prosimo, ne dajte se zapeljati niti z nižjo ceno, niti z drugimi pretvezami, da bi kupili kake ponaredbe! 589 20-6 97 4-20

Ostrednja razpošiljalnica za provinco: na Dunaju, lekarna „zur Barmherzigkeit“ JULIJA HERBABNY-ja, Neubau, Kaiserstrasse 75. Prodajajo ga gospodje lekarničarji: v Ljubljani J. Svoboda, Gab. Piccoli, Uhald pl. Trnkóczy, W. Mayr; dalje ga prodajajo v Celju: J. Kupferschmied, Baumbachovi dediči; na Rski: J. Gmeiner, G. Prodám, A. Schindler, Ant. Mizzam, lekarničar, F. Prodám, M. Mizzam, drog.; v Brezjah: A. Ruppert; na Sovodjem (Gmünd): E. Müller; v Celovcu: P. Hauser, P. Birnbacher, J. Kometter, A. Egger; v Novem mestu: A. pl. Sladovčič; v Št. Vidu: A. Reichel; na Trbižu: A. Siegl; v Trstu: E. Zanetti, A. Suttina, B. Biasoletto, J. Seravalle, E. v. Leutenburg, P. Prendini, M. Ravasini; v Beljaku: F. Scholz, dr. E. Kumpf; v Črnomlju: J. Blahak; v Velikovecu: J. Jobst; v Wolfsbergu: J. Huth.

Naznanilo otvorjenja filijale trgovine z moko in priporočilo.

P. n.

Usojam si javljati cenjenim svojim dosedanjim naročiteljem, zlasti prečast. duhovščini in stanovnikom vrhniškim in iz okolice, da sem otvoril

v četrtek dne 11. januarija t. l.

trgovino z moko

na Vrhniki, v Golobovi hiši.

Priporočam se ob tej priliki vsem v obilo naročila, zagotavljajoč uljudno postrežbo z dobrim blagom, pošteno vago in nizko ceno.

Večja naročila vsprejemam in izvršujem kot doslej i nadalje

v Ljubljani, Križevniški trg šte. 1.

1

Velespoštovanjem

Ivan Fajdiga.**Preselitev trgovine v Kamniku.**

Prečast. duhovščini in sl. občinstvu javljam, da sem se preselil

v svojo lastno hišo tik farne cerkve šte. 15 v Kamniku, v predmestji na Šutni

in bodem tu otvoril na novega leta dan

prodajalnico špecerijskega blaga

in kupčijo z vinom in žganjem.

Priporočam se prav uljudno v obilo nakupovanje, zagotavljajoč uljudno postrežbo s svežim in dobrim blagom po možno nizki ceni.

Velespoštovanjem

Anton Svetic,

trgovec.

102 3-3

Pri slatem drž. jabolku.

J. PSERHOFER

Zum goldenen Relehsapfel.

lekarnar na Dunaju, I., Singerstrasse 15.

Kri čistilne kroglice, poprej **universalne kroglice** imenovane, so staroznano zdravilno sredstvo. — Že mnogo desetletij so te kroglice splošno razširjene, mnogi zdravniki jih zapisejejo, in malo je rodbin, v katerih ni male zaloge tega izvrstnega domačega zdravila. — Od teh kroglic velja: 1 škatljica s 15 kroglicami 21 kr., 1 zavoje s 6 škatljicami 1 gld. 5 kr., pri nefrankovanej pošiljavi po povzetju 1 gld. 10 kr. — Če se naprej pošlje denar, velja s poštnine prosto pošiljati: 1 zavoje kroglice 1 gld. 25 kr., 2 zavoja 2 gld. 30 kr., 3 zavoja 3 gld. 35 kr., 4 zavoja 4 gld. 40 kr., 5 zavojev 5 gld. 20 kr., 10 zavojev 9 gld. 20 kr. (Menj nego jeden zavoje se ne more odposlati.) — Prosi se, da se zahtevajo izrečno **Pserhoferja kri čistilne kroglice** in gleda na to, da ima vsaka škatljica na pokrovu na navodilu za rabo stoječi imenski podat **J. Pserhofer** in sicer v **12 rudiči 22** barvi. 96 12-4

Balm za ozebljine J. Pserhoferja, 1 lonček 40 kr., s frankovano pošiljavi 65 kr. — **Trpotčev sok**, proti kataru, hripavosti, krčevitemu kašlju itd. 1 steklenica 50 kr. — **Ameriška maša za protin**, 1 gld. 20 kr. — **Prašek proti potanju nóg**, škatljica 50 kr., s frankovano pošiljavi 75 kr. — **Balm za gušo**, 1 flakon 40 kr., s frank. pošilj. 65 kr. — **Zdravilna esenca (Praške kapljice)**, proti sprinenemu želodcu, slabej prebavljivosti itd. 1 stekl. 22 kr. — **Angleški šuščni balm**, 1 steklenica 50 kr. — **Pijakarški prašek**, proti kašlju itd. 1 škatlja 35 kr., s frankovano pošiljavi 60 kr. — **Tannochinin-pomada J. Pserhoferja**, najbolje sredstvo za pospeševanje rasti las, 1 škatljica 2 gld. — **Universalni obliž**, prof. Steudel-a, sredstvo primerne ranam, oteklinam itd. 1 lonček 50 kr., s frank. pošiljati. 75 kr. — **Universalna čistilna sol A. W. Bullrich-a**. Domače zdravilo proti posledicam slabega prebaviljanja, 1 pak. 1 gld.

Razen tukaj omenjenih izdelkov ima še vse v avstrijskih časopisih naznanjene tu- in inozemske farmacevtske specialitete in se vsi predmeti, ki bi jih ne bilo v zalogi, na zahtevanje točno in po ceni preakrbé — **Pošiljate po pošti** zvršé se najhitreje proti predpošiljavi zneska, večje pa tudi proti povzetju. — Če se denar naprej pošlje (najboljše po poštni nakaznici), je poštnina desti nižja, nage pri pošiljavih s povzetjem. 22

Zgoraj imenovane specialitete dobivajo se tudi v Ljubljani pri G. Piccoli-ju.

Retenski Gruden

pri Laščah

prodajalec vsakovrstnega usnja, vabi kupce na dom in na semnje. Blago najbolji — cene najnižje! 110 1

Zaloga in zavod za izvršitev oblek za
prečastito duhovščino

„pri rudečem križu“

Viljema Skarda

IV., Wallergasse 1, Dunaj, IV., Favoritenstrasse 28
priporoča za zimo 1893/94:

Gorko zimsko obleko za duhovnike

kol: Havelock, zimske suknje, ovratnike k plaščem,
duhovniške suknje, telovnike z rokavi, zimske hlače
itd., dalje vsakovrstne kožuhe za potovanje in mestno upo-
rabo, zimске čepice, zimске rokavice itd. itd.

100 24-3

Liturgično opravo

natančno po cerkvenih predpisih izvršeno:
birete, kolarje, naprsnice, vsakovrstne duhovniške
čepice. — Paramente preskrbuje po najnižji ceni.

Izvršuje se točno, iz naj-
boljšega trpežnega blaga, na-
tančno izdelano; neugajajoče
vzame se nazaj.

Plačuje se tudi na obroke. — Blago po meri je na
razpolago. — Ceniki in vzorec na zahtevo brezplačno.

Kupite sloveče specialitete!

Od mnogih zdravniških avtoritet preiskušene in priporočane

Poppova svetlovno znana ustna voda 50 kr., 1 gld., 1 gld
40 kr. Najboljše sredstvo proti ustnim in zobnim
boleznim, vspeh zagamčen.
Poppova zobna pasta v lončkih 70 kr., za čiščenje in obra-
njenje zob in dlesna, (finejša in boljša kot v
tubah).
Poppova aromatična zobna pasta, 35 kr., najboljše in naj-
cenejše zobno čistilo.
Poppov zobni prašek 32 kr., naredi zobe svetlo bele.
Poppova zobna plomba 1 gld., s katero vsak sam lahko
plombuje otle zobe.

Podpovo zeljiščno milo 30 kr., proti vsem kožnim boleznim.

Poppov vijolični soap 50 kr., trajno angleško milo s trajno
vijolično vonjavo.

Poppovo solnično milo 40 kr., trajno, jako fino milo za
gojitev kofe.

Savon de Famille
Poppov najizvrstnejša baža, izdelana na francoski način,
se za rodbinsko rabo posebno priporoča. Komda
15 kr. V šestih različnih barvah in šestih jako
prijetnih in močnih vonjavah, dvanajstoriga gld. 1 60.

Poppovo rodbinsko transparentno milo
močno se penoče, dolgo trajajoče milo izvrstne
baže, komad 20 kr., dvanajstoriga 2 gld.

Poppovo damarski parfum gld. 2, modni parfum.
damarske mila 60 kr., fino, lepo dišeče milo.
damarska pudra gld. 2.50, najboljša nahajajoča
se obrazna pudra.
damarska toaletna voda gld. 1.30, ohrani svetlost
in svetost polti.

Te specialitete prekašajo po finosti, lepi vonjavi, kakovosti
in obliki vse podobne izdelke.

Poppova Coelogina Extrait gld. 2.50. Najboljša specijali-
teta elegantnega sveta.
(Nova orhidejska vonjava) 50 10-10

Poppova Veloutine-pudra 75 kr., najfinejša francoska baža,
brez svinca, se dobro prime, ne
da bi barvala.

Poppova Eau de Quinine najboljša esenca za umivanje
glave, krepi lasišče.

Poppove najfinejše milne vrste od 20 do 60., najfinejše
parfumske vrste od 50 kr. do gld. 2.50; naj-
finejše pomade in cosmetiques od 10 kr. do 1 gld.

Sloveče toaletne specialitete dr. J. G. Poppa, c. in kr.
avstr. in kr. grškega dvornega zalagatelja, na Dunaju, mesto, Bog-
nergasse 2., prodajajo: V Ljubljani: G. Piccoli lek., W. Mayer, lek.,
J. Svoboda, lek., U. pl. Trnkóczy, lek., J. Grečl, lek., Ed. Mahr,
parf. K. Karinger, V. Petričič, J. S. Benedikt; v Črnomlju: J. Blažek,
lek.; v Idriji: J. Warts, lekar; v Kamniku: J. Močnik lek.; v Ko-
čevju: J. Braune, lek.; v Kranju: K. Savnik, lek.; v Krškem: Fr.
Bömches, lek.; v Lütiji: J. Beneš, lek.; v Metliki: Fr. Wacha, lek.;
v Novemestu: F. Haika, lek.; v Postojni: Fr. Baecarich, lek., v
Radovljici: A. Roblek, lek.; v Škofjiloki: J. Zenatti, lek.; v Treb-
njem: J. Ruprecht, lek.; v Vipavi: A. Gulielmo, lek. in vse lekarne,
draguerije in parfumerije v Avstro-Ogerski.

Vzamejo naj se le dr. Poppa izdelki.

Sch. Kneipp

Previdnost!

1 626 24-1

Objava.

Sladna kava, katero izdeluje tvrdka Frana Kathreinerja
in naslednikov v Stadlau-Dunaju, ima zares pred drugimi iz-
delki merodajno prednost, da ima prav kavi podoben okus in je
torej najboljše nadomestilo za zdravju škodljivo navadno kavo.

Jaz torej morem vsakemu priporočati popolnoma okusni
in zdravi Kathreinerjev izdelek in opetovčno izjavljam, da
sem zaradi teh prednostij dal gospodu Francu Kathreinerju
pravico, pod mojim imenom svoj slad, kavo v celih zrnih,
prodajati, zatoj nima nobena druga firma jedine pravice
posluževati se mojega imena. S. Kneipp, kat. župnik.

Tudi kbt dodatek k navadni kavi se Kathreinerjevi
Kneippa sladni kavi odkazuje prvo mesto, ker ima svojstva,
katerih dosedanja surogati nikogar nimajo.

Vzemite le bele originalne zavitke s
podobo gosp. Kneippa in z imenom **Kathreiner!**

**Stanarinske
knjižice**

za stranke

z uradne potrjenimi
deležbami hišnega
reda v slovenskem in
nemškem jeziku, z
razporedbo za vpla-
čevanje stanarine, vo-
dovodne in mestne
doklade, dobé se ka-
mad po 15 kr., 10
komadov vkup 1 gld. v

Katol. Tiskarni
v Ljubljani.